

Israelernes holdninger til bøger, Bibelen og Nytestamente

En opinionsundersøgelse, der blev foretaget i Israel i juli 1983, viser, at 12% af alle jødiske hjem i Israel ejer et Nytestamente.

Undersøgelsen i 1983 blev foretaget af et professionelt jødisk institut på foranledning af Det israelske Bibelselskab, som finansierede undersøgelsen. Bibelselskabet ønskede herigenom at få indblik i den israelske befolknings holdning til Skriften og i særdeleshed til Nytestamente. De ialt 1.153 mænd og kvinder, som blev interviewede, skulle svare på 34 spørgsmål, der blev stillet på hebraisk.

De mest interessante resultater af undersøgelsen skal her

Antal af bøger

57% af de adspurgte svarede, at de havde mere end 100 bøger i deres hjem. Kun 1% anførte, at de slet ikke havde nogle bøger. Ikke særligt overraskende er det, at jo længere uddannelse man har, desto flere bøger ejer man.

Antal af religiøse bøger

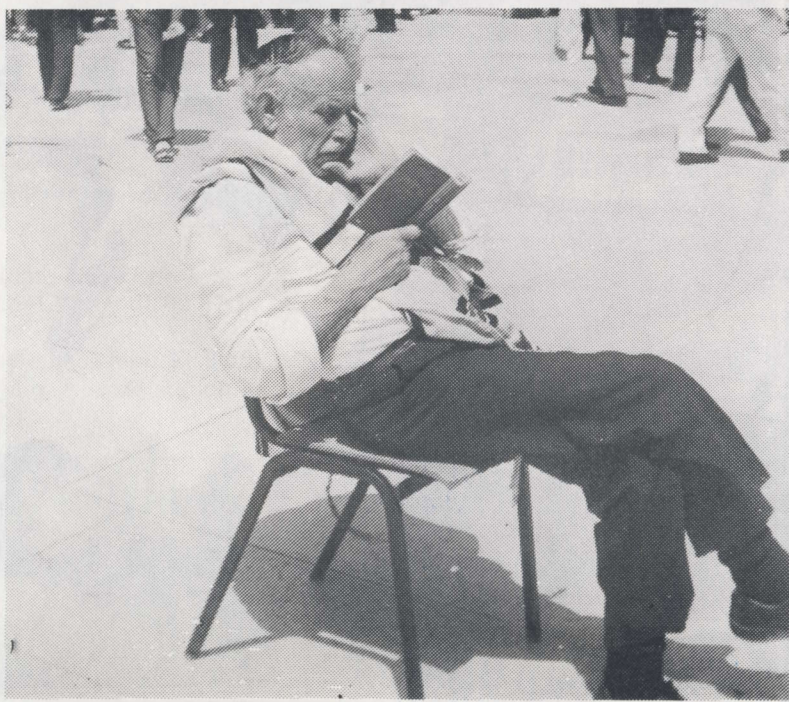
9% oplyste, at mere end halvdelen af deres bøger behandlede religiøse emner. 46% sagde, at deres bogsamling ikke – eller næsten ikke – indeholdt bøger med religiøse emner. Hjem med store bogsamlinger tenderer til at have en lavere procentdel af religiøse bøger i forhold til hjem med få bøger. Halvdelen af de religiøse hjem rapporterede, at størstedelen af deres bøger omhandlede religiøse emner, mens procentdelen i de sekulære hjem her er nede på 3%.

Besiddelse af visse religiøse bøger

Af stor interesse for Bibelselskabet var det at finde ud af, hvor mange jødiske hjem, der er ejer af et Nytestamente. På det forberedende trin havde opinionsinstituttet udtrykt tvivl om, hvorvidt der ville være tilstrækkeligt til, at det i det hele taget kunne registreres. Det overraskende resultat er 12%, hvilket kan sammenlignes med besiddelsen af andre religiøse bøger (se tabel 1).

Omkring halvdelen af disse Nytestamenter er indbundet sammen med Tanak (= vort GT), mens den resterende halvdel er separate udgaver af Nytestamente.

6 ud af 10 Nytestamenter er på hebraisk (*ivrit*), og 2 ud af 10 på engelsk.

Tre ud af fire israelere, som ejer et NT, hævder, at de i det mindste har læst i deres NT én gang.

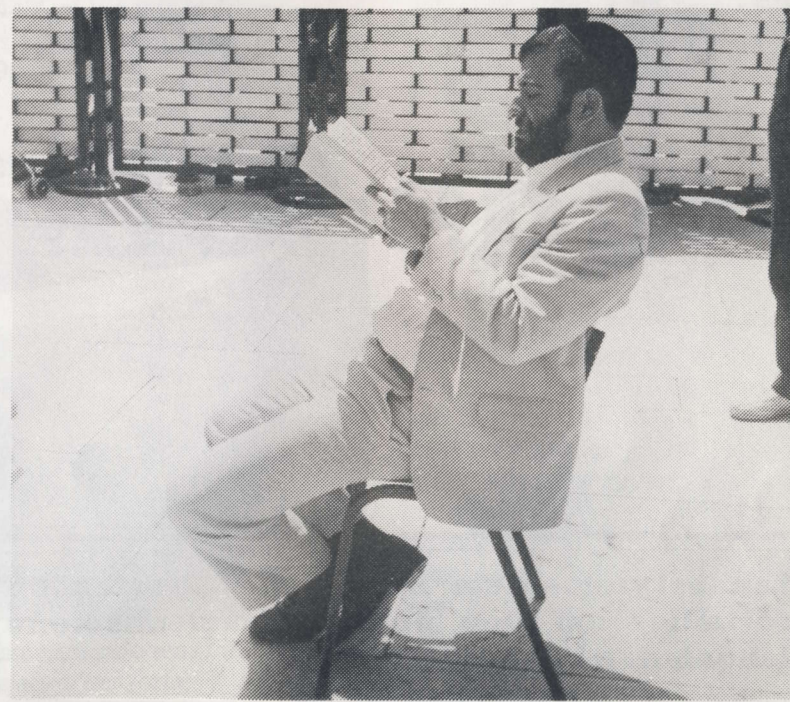
Læsning af bøger og af Tanak (GT)

Undersøgelsen bekræfter, at israelere læser meget (se tabel 2). En undersøgelse fra 1976 viste, at israelerne placerer sig som de mest læsende i Europa: 42% læste mere end 7 bøger om året. Efter England med 37% er Danmark også godt placeret med 35%. En UNESCO rapport fra 1984 placerer Israel som det land i verden, som læser mest, og hvor der publiceres flest bøger pr. indbygger.

Undersøgelsen viser også, om denne intensive læsning også inkluderer læsning af Tanak. 20% svarede »meget ofte«, mens 28% »undertiden«. Disse 48% markerer imidlertid en klar nedgang i forhold til læsningen af Tanak i 1970. Da var der 65% som »ofte« eller »undertiden« læste Tanak.

Læsning af anden religiøs litteratur

De interviewede blev herefter spurgt, om de nogensinde havde læst anden religiøs litteratur

UNESCO placerer Israel som det land i verden, hvor der læses flest bøger pr. indbygger.

end Tannak. 12% svarede, at de havde læst Nytestamente »nogle«, 11% »meget lidt«. Udtrykket »Tora litteratur« dækker forskellige fortolkninger til Tora'en, som f.eks. Talmud.

Nogle enkeltheder

Undersøgelsen viser, at jo mere religiøs en israelsk jøde er, desto mindre er han interesseret i Nytestamente. Andre iagttagelser, som er værd at notere, er følgende:

Kun 4% af dem, der har gået i skole mindre end 12 år, har et Nytestamente i deres hjem sammenlignet med 36% blandt akademikere.

9% af dem, der har gået skole mindre end 12 år, har læst i Nytestamente, mens 51% af dem, der har en universitetsuddannelse, har gjort det.

Besiddelse og læsning af Tanak berøres ikke synderligt af ens uddannelse.

7% af de religiøse hjem ejer et Nytestamente, mens 22% af sekulære hjem har et Nytestamente på deres boghylde.

82% af dem, der hævder, at de nøje overholder loven, benytter Tanak regelmæssigt sammenlignet med 25% blandt de ikke-religiøse.

En jøde af vestlig oprindelse ejer oftere og læser hyppigere i Nytestamente end en orientalsk jøde.

Israelere, der er født i Israel (*sabra*), ejer og læser Nytestamente hyppigere end nogen anden befolkningsgruppe. Samme gruppe er interessant

nok den, der oftest ikke ejer Talmud og er næst dårligst placeret, hvad angår læsning af Tora litteratur.

Læses Nytestamente?

Læser nu en person, der har Nytestamente på sin boghylde, denne bog? 3 ud af 4 personer hævder, at de i det mindste har læst én gang i deres Nytestamente. Blandt dem, der ikke har Nytestamente i deres hjem, hævder 15%, at de har læst i det, men meget lidt.

Antallet af Nytestamenter

115.000 israelske hjem skal ifølge undersøgelsen eje et Nytestamente, heraf er omkring 68.000 på hebraisk. I de sidste 10 år forud for undersøgelsen distribuerede Det israelske Bibelselskab omkring 76.000 Nytestamenter på hebraisk. Andre selskaber har muligvis distribueret et lignende antal Nytestamenter i Israel, selv om der ikke foreligger noget sikkert tal herom.

Bibelspredning

Ønsker De at støtte bibelspredningsarbejdet i Israel viderefører Israelsmissionen gerne Deres penge.

Tabel 1
Ejerforhold af visse religiøse bøger

Tanak	94%
Sidur Tefila (Bønnebogen)	81%
Talmud	41%
Muslimernes Koran	3%
De kristnes Nytestamente	12%

Tabel 2
Læsning af bøger

5 eller færre bøger	37%
6-10	15%
11-20	19%
21-50	13%
Mere end 50	16%

Tabel 3
Læsning af anden religiøs litteratur

	Læst noget	Læst meget lidt	Intet
Tora litteratur	21%	8%	71%
Koranen	3%	3%	94%
Nytestamente	12%	11%	77%

Holdninger til Nytestamente

Ikke alle religiøse jøder er imod brugen af Nytestamente i skolernes undervisning.

Ved at stille to spørgsmål forsøgte opinionsinstituttet at pejle sig frem til israelernes holdning til brugen af Nytestamente i skolernes undervisning samt til distribuering og salg af Nytestamenter i Israel.

Det første spørgsmål lød: »Undertiden bruges Nytestamente eller dele af Nytestamente i skolernes historie- og religionsundervisning. Er dette efter Deres mening ønskværdigt eller ikke-ønskværdigt?«

9% svarede »meget ønskværdigt«, og andre 34% »ønskeværdigt«. Med andre ord: 43% stiller sig positivt til at inddrage Nytestamente i skolernes undervisning. Modsat finder 34% det »under ingen omstændigheder ønskværdigt«, og 22% finder det »ikke ønskeværdigt« at inddrage Nytestamente i en undervisningssituation.

Det andet spørgsmål lød: »Mener De, at distribution og salg af Nytestamente i dette land på nogen måde er skadeligt for det israelske samfund?«

Hertil svarer 17% »meget skadeligt«, og 25% »skadeligt«. Men majoriteten har ikke alvorlige indvendinger: 27% finder, at salg af Nytestamente »under ingen omstændigheder er skadeligt«, og 30% siger »ikke så skadeligt«.

Den unge israelske generati-

Én ud af fire jøder, der overholder de religiøse love, stiller sig positivt til brug af NT på hebraisk i skolernes undervisning.

on synes at være mere åben over for at inkludere Nytestamente i skolernes undervisning end deres forældres generation. Af dem under 30 år, er der 50% som støtter tanken. Denne støtte falder til 34% for dem, der er 50 år eller ældre.

Stærkest modstand mod Nytestamente kommer fra dem, har den laveste uddannelse, fra de sefardiske jøder og fra de religiøse jøder. Bemærkelsesværdigt er det dog, at én ud af 4

jøder, der hævder at overholde de religiøse love, alligevel stiller sig positivt til brugen af Nytestamente i skolernes undervisning. Og én ud af 3 ser det ikke som noget skadeligt at distribuere Nytestamente i Israel.

Endelig kan det noteres, at oppositionen mod at bruge Koranen i undervisningen er større end mod Nytestamente.

(Kilde: Terje Hartberg, *Attitudes to Scriptures and Christians in Israel*, Mishkan nr. 2, 1985).

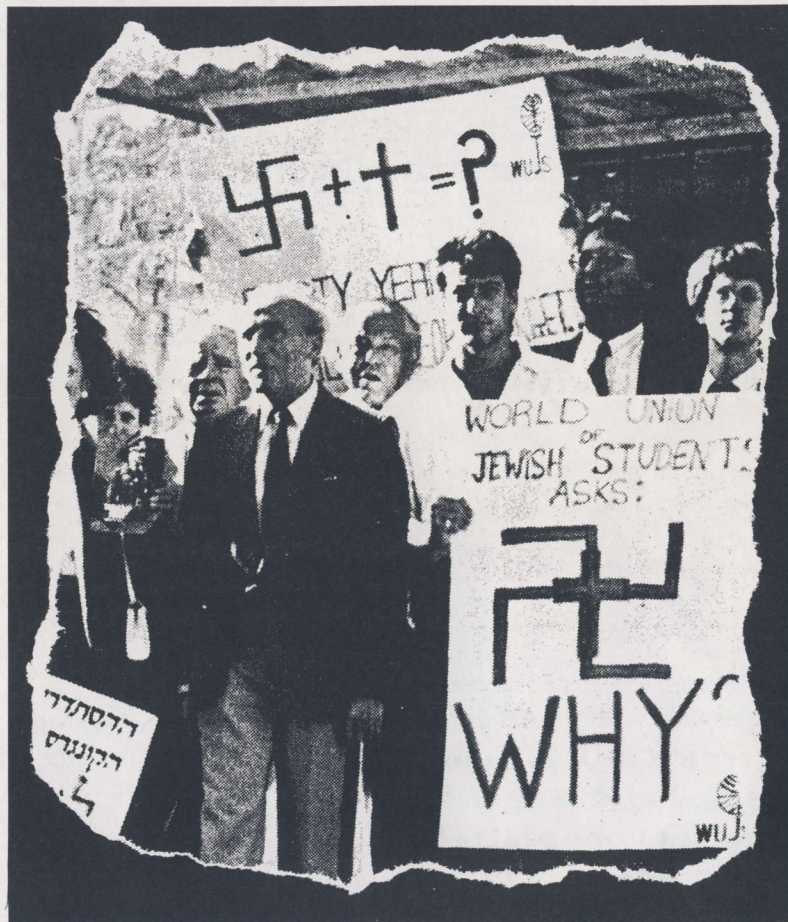
Waldheim i audiens hos paven

Skarpe jødiske reaktioner mod Waldheims besøg i Vatikanet.

I slutningen af juni modtog pave Johannes Paul den østrigske præsident, Kurt Waldheim, i audiens i Vatikanet. Besøget udløste stor harme i Israel samt i den øvrige jødiske verden på grund af Waldheims påståede delagtighed i krigsforbrydelser under Anden Verdenskrig.

Mens audiensen fandt sted, demonstrerede en gruppe tidligere koncentrationslejr-fanger samt andre jøder på Peterspladsen i Rom. Paven undlod at berøre det ømfindtge emne, men nøjedes med at rose Waldheim for hans arbejde som generalsekretær for FN.

Fra officiel jødisk hold betragtedes audiensen som en »uvenlig handling« mod Israel. Ministerpræsident Shamir udtalte, at invitationen fra Vatikanet kunne blive betragtet som »en slags legitimisation« af de forbrydelser, Waldheim er anklaget for. Andre udtrykte, at besøget ville belaste forbindelsen mellem den katolske kirke og det jødiske folk. Atter andre så i invitationen et stort tilbagekridt for forsoningsbestre-

Uden for Den apostolske delegats residens på Oliebjerget demonstrerer jøder mod pavens invitation til Waldheim.

belserne mellem katolikker og jøder.

Pavens invitation til Waldheim vakte ikke mindst forundring, fordi paven under sit besøg i Polen tidligere på året besøgte en koncentrationslejr og med denne gestus rakte en forsonende hånd ud til den jødiske verden.

Demonstration på Oliebjerget

Forud for audiensen samledes en række repræsentanter for jødiske organisationer uden for ærkebiskop Carlo Curis residens på Oliebjerget. Da der ikke er officiel diplomatisk forbindelse mellem Israel og Vatikanet, varetages forbindelsen mellem de to stater af Curis. Han ønskede dog ikke at tale med demonstranterne.

På de medbragte plakater, havde demonstranterne bl.a. skrevet: »Nej til nazister i Vatikanet«. Plakaterne var både forsynede med hagekors og »almindelige« kors. »Hvorfor« skal hagekorset kunne tegnes sammen med korset, spurgte demonstranterne med deres plakater.

En matematisk ligning

Hvad giver ligningen: hagekors plus kors? Et stort spørgsmål tegn! ifølge demonstranterne.

Bemærkes kan det, at *plus-tegnet* på plakaten også danner et kors. I vores del af verden tænker vi almindeligvis ikke på, at det matematiske tegn danner et kors.

Anderledes er det almindeligvis i Israel. I skolebøger på hebraisk angives plus-tegnet ikke med et kors +, men som $\perp$. Korset er for jøder et så belastet tegn, at det ofte er ubrugeligt som matematisk tegn. Korset minder dem først og fremmest om den kristne kirkes forbrydelser mod det jødiske folk.